

SZÉKESFEJÉRVÁR.

TÁRSADALMI HETILAP.

A városi és megyei hatóság, gazdasági-egylet, iskolatanács, s a tanítók és községi jegyzők egyletének

A lap ára
házhoz hordással vagy postán küldve:
Egy évre 4 frt.
Fél évre 2 frt.
Negyed évre 1 frt.

Hirdetmény
a bélyegdíjon felül, minden három hasábos petitsor:
Megrendelőinktől 6 — nem megrendelőinktől 8 krért
igtattatik be.

KÖZLÖNYE.

Megjelen minden vasárnap.

22. szám.

A lap szellemi részét illető közlemények a „Székesfejérvár” szerkesztőségének (Széchenyi-utca 164. sz.) címzendők; — a lap Ára, hirdetmények és a hirdetményi díjak Klökner Péter kiadó könyvkereskedésében vétetnek fel. — Nyitlterben megjelenő közlemények után három hasábos petitsorért 10 kr. fizetendő.

Bérmertetlen leveleket csak ismert kéztől fogadunk el.

Kéziratok nem küldetnek vissza.

Közbiztonsági állapotaink.

A közbiztonság, mely alatt a személy- és vagyonsbiztonságot kell értenünk, egyik hatalmas tényező az államiság anyagi és szellemi fejlődésére nézve erkölcsiség és hitel tekintetében.

Rendőrségünk a kor kívánalmaihoz képest még mindég primitív állapotban van, és annak katonai fegyelem alá polgárilag leendő szervezése és fokozatos kifejlesztésére semmi komolyabb törekvés sem észlelhető.

A rendőri reformok behozatala általános óhaj, úgy különösen a rendőrség jog- és hatáskörének, és az ezzel járó felelősségnek pontos szabályozása közigazgatásunknak egyik legfontosabb ágát képezné.

A rendőrgyűnkben naponta felmerülő hiányok és eclatans tények igazolják azon feltételt, hogy annak gyökeres átalakítása és országosan leendő szervezése a törvényhozásnak elodázhatatlan teendői közé tartozik.

Minden cultur alkotmányos államban a rendőri ügyek törvényekkel szabályoztatnak, — azonban ennek nyomára törvénykönyveinkben nem találunk, — de ha ez elméletileg nem létezik is, sajnos, hogy az a gyakorlati életben sem lelhető fel, miután a rendőrség nálunk csak alattas közegnek tekintett, kivél bárki kénye szerint rendelkezhetik, s ezenfelül a gúny és megvetés tárgyaként tüntetett fel.

Ennek pedig nem így kellene lenni, mert a rendőrség, mint fentebb is mondtuk egy állam életében nevezetes szerepet játszik, a rendőrileg jól szervezett állam, mint hitel mint kereskedelem tekintetében nagyobb tekintéllyel bír más államok felett. A jó közbiztonság mellett mind az anyagi,

mind a szellemi haladás nagyobb, nagyobb közlekedés és forgalomnak örvend az ily állam, tapasztalhatjuk ezt a mindennapi életben, ha a jelenlegi európai államok haladottsága között párhuzamot akarunk tenni.

A rendőrség nézetünk szerint a közigazgatási administratiótól egy részben elválasztandó, önállósítandó lenne, mert saját jog- és hatáskörben érvényesíthetné azon elvi jelentőségét és gyakorlati hivatását, melynek országos hiányát mindég jobban észleljük.

Vannak megyék, melyeknek statutuimban a közbiztonsági közegek bizonyos jog és hatáskörrel felruházvák, de az egyöntetőség e hiányából felmerülő nehézségek akadályozzák azon cél elérését, a melyért tulajdonkép ezen institutio a közigazgatás keretén belül működik.

Az alárendeltség tehát az egyik legfőbb ok, hogy a kellő fegyelem és felügyelet a rendőri eljárásoknál nem gyakorolható ezek vezetői által; de anyagilag is csak tengődik, mert a ki saját életét teszi kockára a közbiztonság érdekében nem valami irigylendő helyzetet nyer cserébe, az őt megbízó közönségtől.

Nem hozunk fel több példát annak illustratiójára, hogy mily óriási hiányok pótlandók e tekintetben csak azt emlíjük fel, hogy az ország legnagyobb megyéje 100 közbiztonsági őrral rendelkezik.

A törvényhatóságok felügyeleti joga minden esetre fenntartandó lenne, s hogy ez intézménynek reformja csak akkor fogna üdvös és népszerűvé válni, ha a rendőrség eszméjével egyuttal a hazafiság is összhangzatra hozatnék, és hogy az új rend-

őrség tagjai először hazafiságuk és azután állásuk betöltésében nyilvánuló erélyben tündököljenek.

A személy- és vagyonsbiztonság mellett a hazafias magaviselet és a törvény tisztelete párhuzomban vonhatók, sőt az előbbi állapot jó karban lételevel az utóbbi erények a nép szívében is könnyebben megfogamzanak. Végre ezen néhány sorban csak a közvéleménynek óhajtottam kifejezést adni, vajha rendőrségünk országos szervezése tapintatosan és a nemzet érdekében mielőbb törvényhozás útján megoldatnék.

Lovász Sándor.

Ismer tetés.

A méter-rendszeréről.

A jelenlegi francia méter-rendszert 1876-ik évi január 1-től törvényhozásunk gyakorlatilag életbe lép teti. Nehogy e változás bennünket készületlen találjon, szükséges, hogy ennek lényegével és alkalmazásával megismerkedjünk; ugyanazért nem lesz időszerűtlen ha erről lapunk hasábjába is megemlékezünk.

A métermérték, — melyet a legtöbb művelt nemzet részint befogadott, részint befogadása küszöbön áll, — Franciaországban már 1799 ik év óta van gyakorlatilag használatban. Igen természetes, hogy a jelenben használatban levő mértékeink nem egyeznek meg a többi országok mértékeivel, s a szélszerű új mérték behozatalát, mely az eddigi mérték rendszert helyettesíti, minden esetre üdvözlőnk kell.

Az elnevezés „méter” a „metron” görög szóból vétetett, mely mértéket jelent. Az egész rendszernek alapja a méter, melynek alapja földünk egyik délkörnegyedének tízmilliomod része, az egész délkörnek pedig negyven milliommód része, s ez a hossz mérték egysége a méter; a többi különböző mértékek u. m. a terület-, köb-, ür-, és súlymérték a legszorosabb

TÁRCZA.

Ingelheim.

(Rajnamelléki monda.)

(Végo.)

Később ismét eszébe jutott a császárnak, hogy ama végzeteljes éjben tulajdonképen a remetéhez indult, s valami ismét indítá őt, hogy remetéjét lássa, annyival is inkább, mivel megtanulta, mennyire hasznos, ha egy uralkodó időről időre álnév és öltözet alatt népe nyilatkozatait kihallgatja, melyek rendes körülmények közt nem juthattak volna füleibe. Főlszó litá tehát Elbegastot, tennének egy utat a remetéhez. Mindketten álöltözetbe burkolva kilovaglának a várból, s a nélkül hogy céljokról valakinek szóltak volna, csendesen a rmetelak felé tartottak.

Nem messze kitzűött céljoktól egy gyönyörű pór leánykára bukkantak, ki tojást és friss vaját vitt, s mint kis madár énekelve ment a gyaloguton. Károly császár, mint ismeretes asszony és leány kedvelő, természetesen nem állhatta meg, hogy a kis leányt jöttéről, s utjának céljáról meg ne kérdezze, s midőn ez felett s nyájas gyermekded arczával oly édesen mosolygott, Károly enyelgősen megcsipte arczát, mire a kis leány elpirult, s szerencsétlenségére e pir oly jól állott kis képéhez, hogy Károly lehajlott lováról, átölelte a leány derekát, s arczát megakarás csókolni. A kis leány

ijedve menekült, s helyette Károly egy magos, sovány, s nemes tekintetű embert látott maga előtt, ki mögé a kis leány elrejtőzött.

„Barátom! — mondá ez a császárnak — nős vagy és vannak-e leányaid?”

„Vedd úgy mintha volnának,” — viszonzá a vig kedélyű császár.

„Nos soha ne feledd tehát, mit e leánynak tetél, s ne itélj tenmagad felett szigorubban, mint itélnél akkor, ha ugyanez leányoddal történt volna.”

„Elbegast! mondá Károly mosolygó társa felé fordulva. — Ezen ruha végzeteljes, valahányszor magamra veszem, mindannyiszor a jó lecce soha el nem marad.”

„S hogy nem esik rosz földbe, tudom saját esetemből,” — felele Elbegast a legmélyebb tisztelet kifejezésével.

Károly, anélkül, hogy megismeertette volna magát, ismét Ingelheimba lovagolt vissza, a nemes zarándokkal pedig egy nemes ajándék tudatta, ki volt ama két lovag, kikkel találkozott.

* * *

Károly császár palotájának azon különös berendezése volt, hogy hálósobájának karzatáról egész udvarát, különösen a ki és be vezető ajtókat jól láthatta. Gyakran ha álmatlanul feküvék, fölkel, a karzatra lépett, s lesett, nem fűd-e az éj oly titkokat, melyek ő reá kellemesek, vagy hasznosak lehetnének. Egy éjjel épen így állott, s a hóval fűdött fehér udvarra nézett le, előre örülvén a hóban észre vett vad nyo-

mainak, mert a vadászatnak igen nagy kedvelője volt, midőn látja, hogy a női lakosztályban egy ablak halcan kinyílik, s egy fej néz ki, de azon pillanatban ismét becsukódik. Szigoruan, ránczba szedett homlokka, s ajkait erősen összeszorítva várta a császár e jelenet kimenetelét, s figyelme annyival inkább fókuszódott, mivel most egy másik fejet pillantott meg, a mely ismét csendesen visszahúzódott. Nem sokáig kellett bizonytalanságban lennie, mert egy női alak lépett ki az ablakból, vállára vett egy férfit, s azt az udvaron keresztülvitte. A hold halvány sugarat lövellt a különös párra, s Károly fölismerte benne leányát Emmát, ki kedvesét a császár legmeghittebb emberét és titoknokát az udvaron keresztül vitte, hogy a nyomok lépteit el ne árulják.

Dühös s felindult vala az atyának kebele, s ha akkor ezt le nem győzi, keményen büntette volna meg mindkettőt, de különösen Eginhardot, ki életével lakolt volna. De midőn dühe elmúlt, megszánta őket, s leánya fortélyán nevetnie is kellett, s eszébe jutának a remete intő szavai:

„Ne itélj tenmagad felett szigorubban, mint itélnél akkor, ha ugyanez leányoddal történt volna.” Gondolkozva föl s alá járt szobájában, s elhatározta, mit kelljen tennie, s a mint megvirradt, magához kívánta Eginhardot.

„Eginhard, — mondá a császár — ma éjjel különös gondolat zavarta agyamat, melynek jogos eldöntését a te eszélyességedre bízom.”

„Uram és császárom! — viszonzá Eginhard —

összefüggésben van a hoszmértékkel, s mindegyik ebből keletkezik.

Mielőtt a többi mértékek megismertetéséhez fog-nánk, ismerkedjünk meg legelőbb is a hoszmér-tékekkel, — s annak részeinek elnevezéseivel.

Említettük, hogy a hoszmérték egysége a méter, melynek hossza a mostani mérték szerint 38 bécsi hüvelyk. A kisebb hosszúságok mérésénél a méter tized, század, ezred részre osztatik; s e részek elébe deci (tized), centi (század), milli (ezred) szócskát tesz-nek elnevezésül. A méter, ha 10 egyenlő részre van felosztva, lesz egy ilyen rész a *decimeter*, vagy egy tized méter $\frac{1}{10} = 0.1$; — a decimeter tíz egyenlő ré-sze képezi a *centimeter*t, vagy egy század méter $\frac{1}{100} = 0.01$; — a centimeter tized része a *millimeter*, vagy egy ezred méter $\frac{1}{1000} = 0.001$. A méternél na gyobb hosszúságok mérésénél a méter tízszeresére van szükségünk; s itt is csak a méter tízszeresei, százszorosai, ezerszeresei stb. lesznek alkalmazva, s e mértékek elébe deka (tiz), hecto (száz), kilo (ezer), myria (tízezer) szócskát használnak elnevezésül. Ez elnevezések nemcsak a hoszmértéknél, hanem a mé-terrendszer bármely más mértékeinél is hasonló érte-lemben használatnak. Ha tiz métert egymás hosszá-ban összeillesztünk nyerjük a *decaméter*t, vagy egy méter tízszerese = 10 méter, — tiz egymás hosszában összeillesztett decaméter képezi a *hektométer*t, vagy is egy méter ezersését = 1000 méter, — a kilométer tízszeresen véve képezi a *myriaméter*t, mely ugyan-csak a méter tízszerese = 10,000 méter. Ezekből vilá-gosan kitűnik, hogy a méterrendszer hoszmértékei közt az átalakító szám mindenkor 10.

A hoszmértékeken alapuló *térmérték* egységét egy négyszög méter képezi, melynek hossza és szélessége 1 dekaméter = 100 \square méter, az az egy szabályos négyszög, s „ár“-nak nevezetük; elnevezését a latin arae-ból vette, mely területet jelent. Valamint a hoszm-értékeknél az átalakító szám mindig 10, épúgy té-riülmértékek az ár többszörösítéséből keletkeznek, s az átalakító szám mindig 100; nevezetesen a na gyobb mértékek az ár százszoros, ezereiből stb. ke-letkeznek; s viszont a kisebb mérték annak század-részt képezi; vagy is egy \square méter, vagy centiár. Hogy a mérésnél szükséges kisebb nagyobb mértéke ket megnyerjük, vegyünk elő egy \square decimétert, mely-nek hossza is, szélessége is 1 deciméter. Ha ezt egy egyenes vonal hosszában elhelyezzük tízszer, az első sorhoz hozzáillesztünk egy második sort, ismét ehhez egy harmadikat, s ezen eljárást folytatjuk még 10 so-runk van, azaz szabályos négyszögben szorosan egy-más mellé helyezett 100 négyszög, ez új négyszög tehát egy méter hosszú és egy méter széles azaz: 1 négyzetméter és 100 \square decimétert foglal magában. Hasonlóan eljárva a négyszög méterrel nyerünk újra 100 négyszöget, mely 1 dekaméter hosszú és ugyan ily széles és ár-nak nevezetük. Egy ár egyenlő 100 centi árral, 1 centi ár pedig = 1 \square méterrel, foko-zata tovább 100 ár képez egy \square hektár, 100 hek-tár egy \square myriát vagy 1,000,000 \square métert. Közön-séges használatban csak az ár és hektár használatik.

A méter területmérték és az eddigi bécsi térmér-ték közötti viszony jelzésére megemlítjük, hogy egy \square méter körülbelül arányos 10 bécsi négyszög lábbal.

A térmérték egysége a *köbméter*. A tömör tes-tek méréséhez három méret használatik: a magasság, hosszúság és szélesség; ha tehát testet mérni akarunk,

oly mértékre van szükségünk, melynek hossza, szé-lessnessége és magassága egyenlő. Ily test a koczka, vagy másképp a köbmérték. A köbmérték egy ily koczka, melynek mindhárom mérete egyenlő. A köbméter áll 1000 köbdeciméter koczkából; ha a köbméter kelet-kezését vizsgáljuk, következőképen látjuk az 1000 köbdecimétert elhelyezve: 10 deciméter egyenes vo-nalban egymás mellé illesztve, a sor mögött egy má-sodik, e mögött egy harmadik, negyedik, ötödik . . . tizedik van elhelyezve, azaz 100 darab deciméter koczka mely hosszában és szélességében 1 méter hosz-zúságú; e koczkák fölül ugyanazon rendben vannak a többi koczkák is elhelyezve s így elhelyezett négy szögnek nemcsak a hosszúsága és szélessége de a magassága is egy méter. Áll tehát a köbméter 10 ré-tegből és ezek mindegyike 100 deciméter koczkából; összesen $10 \times 100 = 1000$ köbdeciméter. Hasonlóké-pen képzelődnek a többi köbmértékek is. Az átalakító szám 1000. A köbméter következőképen osztatik be: 1 köbméter = $10 \times 10 \times 10 = 1000$ köbdeciméterrel 1 köb deciméter = 1000 köb centiméterrel és 1 köb centiméter 1000 köb milliméterrel. — A viszony jelzésére, mely a köbméter és a jelenlegi bécsi köb-láb között fennáll, megjegyezzük, hogy 1 köb méter 31,66694 köbláb. 1 köbláb pedig = 0,03157865 köb méter.

Az alap beosztásból világosan kitűnik, hogy a hoszmértéknél csak egy méretet kell tekinteni, a vál-tószám tehát a felosztott részek után csak 10; a té-riülmértéknél, hol már hosszúság és szélesség is szá-mít a váltószám 100; a köbmértéknél pedig már három méret bír a nagyságára befolyással u. m. hosz-zúság, szélesség és magasság, a váltószám 1000-re megy.

A lig testek mennyiségének meghatározására üres mértékek használatnak, melyek *üremértékeknek* ne-vezetnek. Az ürmérték egysége a „liter“, mely egy köbcentiméternyi terület tartalmu, azaz egy oly koczka ürege, melynek hossza, szélessége és magassága 1 deciméter. A henger alakú egy ür tartalmu edénynyel a mérés oly módon eszközöltetik, hogy megvizsgáljuk, hány ily edényt lehetne a mérendő anyaggal megtöl-teni, például bizonyos mennyiségű borból 10 ily litert lehetne tele tölteni, akkor a bor mennyisége 10 litert vagy 10 köbdecimétert tenne, mely másképp egy de-kaliternek nevezetük. A liter osztályozása következő: 1 liter tartalmaz 10 *deciliter*t, 1 deciliter 10 *centi-liter*t, 1 centiliter pedig 10 milliliter; viszont fölfelé 10 liter a *decaliter*, 10 decaliter 1 *hectoliter*, mely 100 literrel egyenlő, 10 hectoliter pedig, mely 1000 literrel egyenlő: a *kiloliter*. A liter aránya a mostani mértékhez: 1 liter annyit mint 1.1787 magyar itez, vagy 0.7068 bécsi pint.

Valamint a többi mértékeknél, egy a *sulymér-téknél* is a mértékrendszerbeli összefüggés létezik. A súlyegység egy köbcentiméter térfogatu liter-edénybe férfő 4 Celsius fokú vízmennyiség sulya van alapul felvéve, mely súlyegység *kilogrammnak* nevezetük. 1 kilogramm tartalmaz 1000 grammot. Beosztása: 1 gramm tartalmaz 10 *decigrammot*, 1 decigramm 10 *centigrammot*, 10 centigramm 10 milligrammot; több-lete: 10 gramm 1 *dekagramm*, 10 dekagramm 1 *hec-togramm*, 10 hectogramm 1 *kilogramm*, 10 kilogramm 1 myriagramm, mely 10,000 grammal egyenlő. A mé-terrendszerbeli suly az eddig használatban volt bécsi font és vámfonthoz hasonlítva: 1 kilogramm egyenlő

2 vámfonttal vagy 1.7885 bécsi fonttal. A gramm pedig $\frac{1}{16}$ -ad latot tesz körülbelül.

Az elmondottak után itélve, miután az egész rend-szer tizedes számadáson alapszik, a métermérték rend-szere kezelése igen könnyű és a gyakorlati életben épen nem igényel fejtorést. \triangle

Egy levél a mult századból.

Megyénk levéltárában, több történelmi becsü ok-mány közt, főleg a közelmult század társadalmi és erkölcsi viszonyait érdeklő becses okmány is van. Egy érdekes levelet, mely a mult század végéveit illetőleg az azonkori közbiztonságra, de magára a nép társadalmi viszonyaira is kellő világot vet tek. Fekete János, megyei levéltárnok ur szives közlése folytán, a t. olvasó közönségnek bemutatunk. E levél, mint az aláírás mu-tatja, a „Tolvajoknak Feő Hadnagyuk“ által iratott, 1780-ban Vörös Ignác volt megyei alispánhoz, ki is ezt a hatóságnak átadván, 1780. július 4-én tartott megyei közgyűlésen felolvastatt. Az egész levél, hiven az azonkori iráshoz következő:

Tekintetes Vice Ispány uram, többet meg ne próbálja, hogy vesztessen, avagy akasztasson, mert ha akasztat, avagy vesztet, ezután, tehát én Boszut állok és az én kommandonak meg parancsoltam, hogy mihelyest valahol vesztenek, mindgyárt Tüzzel, vassal pusztácsák az Vice Ispány jószágát, de még Aszszoroknak*) is szólám ez, mert már sok a buidosó személy, kezem alatt vannak ugyan nemcsak a Bujdosó sze-mélyek, hanem olyanok is vannak, a kik már letették magukat, de azokkal még több kárt tétettek, ha pedig nem hiszik, avagy Fabulának tartják nem bánom, tegyünk Próbát. Hanem ha halálra való, két vagy három esztendeig Rabságra és a többit Pálczával büntessék, mert az Ember nem kutya, hogy meg ölyék és felinyi Lopás sem esne, ha ugy nem üldöznék a meg esett Embert, mert ha elszalasztják, azután két anynyit lop, mind az előtt és tehát maguk teszik Tolvajjá az Embert. Rövid nap alatt az Adándi ősz kányának is be fűzetek, mert igen kegyetlen a Rabokhol és az én kommandom már régen akart gyuitogatni, de én nem hattam, mert avval biztattam eőket, hogy Gratiát nyerek nekik Eő Fölségétül, ugyan már irtam Bécsbe Véghe Eő Nagyságának, azt gondoltam, hogy most is ott lakik, már nem tudom, hogy ha kezébe vette e, vagy nem, és azt is javasoltam az én Kommandonak, hogy a Tekintetes Vice Ispány uramnak vagyon módgya benne, hogy Eő Fölségének irjon föl, hogy Gratiát Adgyon az buidosó személyeknek, mert sokan vannak köztük, a kik az Armadiánál voltak, kárt val-lottak, el szöktek, utánnuk irtak hazájukba, de ugyan nem mentek haza, már most lopnak ugy élnek; Van-nak köztük, kiket a Nemes Vármegyék el szalasztot-tak, már most jó Tolvajok, Az én Kommandomban vannak. De ugyan én azt javasolom az országnak és a Nemes Vármegyéknek, hogy nyerjenek a buidosó személyeknek Eő Fölségétül, hogy kiki hazájába me-hessen, Gratiát, mindgyárt nem esik annyi lopás, se Tüz, mert bizony nagy kárára lészen az országnak és Eő Fölségének, hogy ha nem lészen Gratiája a buidosó személyeknek, de egyszer s mind még a Rabok is, hogy szabaduljanak ki, mert ha nem Adgya Eő Föl-sége eleibe azt Vice Ispány Uram, hát nagy kára fog

*) Értsd: assessor.

minden tehetséget fölhasználandom, hogy mennél igazságosabban ítéljek.“

„Tegyük föl tehát, valaki egy ifjut jótétemények-kei halmoz el, s köszönet helyet az ifju elcsábítja jóltévője leányát. Mit érdemel az ilyen gazember?“

Halványan s inogva állt Eginhard a borzasztó bíró előtt, kinek kezében vala az élet, becsület, s a halál, de midőn csábitónak nevezetett sértve érezte magát, mert Emmához szerelme mély, s szívének legszentebbike volt; büszkén felele tehát:

„A halált, ha az atya nem tud szerelmének meg-bocsátani.“

Áthatóan nézett a császár az ifju szeméibe, de rögtön megváltozott, s barátságosan mondá:

„Tehát te szereted leányomat?! bizonyosan azért mert a császár leánya ugy-e?“

„Én szerettem volna Emmát, ha szegény leendett volna is.“

„Ugy! — mondá a császár — ez szép volna tőled, — és Emma?“

„Szentoly nyíltan és igazán szeret, erről bizonyos vagyok.“

„Kövess tehát!“ — mondá a császár, és a női lak-osztály felé irányzá lépteit, s meglepett és megijedt leánya előtt megállott:

„Leány! — mondá szigoruan — mi jut eszedbe egy tudóssal, s mi több még hátam mögött szerelmet kö-ni! Nem tudod, hogy csábitódnak meg kell hallnia?“

Reszketve omlott Emma térdeire, s forró könnyek között kért nem magáért, hanem Eginhardért, kit, mint mondá, többre becsül, mint valamennyi udvaroncot,

kiknek tisztatlan belsejüket a külső öltözet s pompa eltakarja.

„Jól van, — mondá Károly érzékenyen — szere-titek egymást, legyetek tehát egymáséi; de itt marad-notok nem szabad, én soha sem akarlak látni benne-tek. Te Emma feleljtsd el, hogy Károly atyád, s te Eginhard tudd meg, hogy nőd nem leányom többé, s tőlem semmit sem remélhet.“

Legmélyebben megindulva térdelének mindketten az atya előtt, s áldásáért könyörgének.

Áldásomat vigyék magatokkal, ugy is ez az egyetlen a mit adok, s most, Isten veletek!“

S megfordulva gyorsan távozott, hogy megindu-lását eltitkolja. Eginhard és Emma kiköltözének a várból, a Rajnán keresztül a szomszéd tartományba, egy új, szerény, és szerelemmel teljes életet megkez-den.

Néhány év mulva Károly egy vadászaton elté-vedvén egy kis paraszt házra akadt, mely tiszta fa-laival édesdeden nézett ki a bokrok s a virágok kö-zül. Belépett tehát szállást kérendő. — — — Egy fiatal asszonyka ült az egyszerű, de tiszta s barátságos szobában, kedves fiucskával karján, ki hangos neve-zéssel kapkodott egy játékszer után, melyet anyja enyelegve, kezeckéi elől mindig vissza visszahuzott. A császár, kinek beléptét a boldogságában elmerült anya észre nem látszott venni, meglepetve állott az ajtóban, a boldog családi élet e vonzó képe előtt, s egy köny rezgett szemében, mert e boldog asszony-ban Emmára ismert. Emma a kis fiu által figyelmez-tetve, fölugrott, s ijedve szoritotta gyermekét szívéhez.

„Hol van Eginhard?“ kérdé a császár szeliden.

„A földet mivel számunkra,“ — hebegé Emma kétes pillantást vetve az idegenre, látogató-e vagy tolvaj. De midőn észrevette, hogy atyja, s hogy sze-meit könnyben usznak, nem tarthatta magát tovább, hozzá sietett, térdre esett előtte, s gyermekét nyuj-tá elé.

„Atyám! — kiálta ő — ez unokád, óh áld meg hogy áldásod őt is oly boldoggá tegye, mint szülőt!“ Gyengéden vette a császár a kicsit ölébe, s megcsó-kolta homlokát, aztán a síró nőt zárta kebelére s szóla:

„Valóban, ti meg tudtátok a boldogságot a ma-gatok számára hódítani, szinte irigylem töletek. De most hagyd a könnyeket, engedj anyagiakra is gon-dolnom, mert fáradt és éhes vagyok.“

Emma kisietett a konyhába; a császár leánya a háztartáshoz sokat értett, s különösen a vadsültet ugy eludta készíteni, hogy atyja az ő általa készitet-tet legjobban kedvelte. Nemsokára Eginhard is vissza-érkezett, napsütötte arcu, de boldog, s megelégedett volt, elbámult a császár jelenlétén, s örömmel értesült, hogy fiát is megáldotta.

Vidáman és kellemesen telt el az est, a császár csupa öröm és tréfa volt, s midőn kiséréte megtalálta, Eginhardot mint leánya férjét bemutatta, s helyben államtanácsosának választotta. Diszmenettel tért a pár Ingelheimba vissza, de azután még sokszor meglátog-gatták a szegény paraszt lakocskát, hol egykor oly boldogan éltek.

Fordította: Hányi Károly.